



Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven - Høring

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag behandlet endringsforslagene i møte 3. desember og fattet slikt vedtak:

1. Rett til videregående opplæring for voksne født etter 1. januar 1978

- Fylkesrådet er positive til at rett til videregående opplæring for voksne utvides til også å omfatte voksne født etter 1. januar 1978.
- Fylkesrådet forutsetter at en utvidelse av retten fullt ut kompenseres fylkeskommunen gjennom økte rammeoverføringer.
- Fylkesrådet vil ikke anbefale at ungdom med ungdomsrett etter en spesiell grunngeving får voksenrett.

2. Forslag om å innarbeide lovens krav om tilpasset opplæring i opplæringslovens kapittel 5 om spesialundervisning

- Fylkesrådet støtter ikke forslaget.
- Tilpasset opplæring må sikres en tydelig plassering i lovverket, enten som eget hovedpunkt, eller på et overordnet nivå.

3. Forslag om endring av opplæringsloven slik at det i visse tilfeller kan gis spesialundervisning uten at det foreligger sakkyndig vurdering.

- Fylkesrådet er skeptisk til forslaget slik det foreligger, fordi det kan redusere rettssikkerheten til elevene og kvaliteten på vedtak som fattes.
- Fylkesrådet er enig i intensjonen om tidlig innsats og ønsker et tydelig plassert ansvar for tilpasset opplæring, tilsvarende tiltak som omfattes av enkeltvedtak om spesialundervisning.

4. Rett til særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring

- Fylkesrådet støtter forslaget på betingelse av at det følges opp med økte midler.

5. Utvidelse av mandatet til Foreldreutvalget i grunnskolen (FUG)

- Fylkesrådet i Nord-Trøndelag har programfestet et tettere samarbeid mellom skole og heim og støtter forslaget.

6. Utvidelse av retten til tegnspråkopplæring i grunnskolen

- Fylkesrådet støtter forslaget, som bidrar til å styrke sammenhengen mellom grunnskole og videregående skole.

Vedlagt følger saksutredningen og vurderingene som ligger til grunn for vedtaket.

Med hilsen

Marit Schönberg
Fylkesutdanningsjef

Vigdis Nyhus
Spesialrådgiver

Vedlegg:

Fylkesrådssak 07/203 - Høring: Endringer i opplæringsloven og privatskoleloven
Saksprotokoll i sak 07/203 - Høring: Endringer i opplæringsloven og privatskoleloven

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag

Nord-Trøndelag fylkeskommune

SAKSPROTOKOLL

Sak nr. 07/203

Høring: Endringer i opplæringsloven og privatskoleloven

Behandlet/Behandles av	Møtedato	Sak nr .
Fylkesrådet i Nord-Trøndelag	3.12.2007	07/203

Saksbehandler: Vigdis Nyhus
Arkivsak: 07/04591
Arkivkode: 500

Fylkesrådets innstilling til vedtak:

1. Rett til videregående opplæring for voksne født etter 1. januar 1978

- Fylkesrådet er positive til at rett til videregående opplæring for voksne utvides til også å omfatte voksne født etter 1. januar 1978.
- Fylkesrådet forutsetter at en utvidelse av retten fullt ut kompenseres fylkeskommunen gjennom økte rammeoverføringer.
- Fylkesrådet vil ikke anbefale at ungdom med ungdomsrett etter en spesiell grunngeving får voksenrett.

2. Forslag om å innarbeide lovens krav om tilpasset opplæring i opplæringslovens kapittel 5 om spesialundervisning

- Fylkesrådet støtter ikke forslaget.
- Tilpasset opplæring må sikres en tydelig plassering i lovverket, enten som eget hovedpunkt, eller på et overordnet nivå.

3. Forslag om endring av opplæringsloven slik at det i visse tilfeller kan gis spesialundervisning uten at det foreligger sakkyndig vurdering.

- Fylkesrådet er skeptisk til forslaget slik det foreligger.
- Forslaget vil redusere rettsikkerheten til elevene og kvaliteten på vedtak som fattes.
- Fylkesrådet er enig i intensjonen om tidlig innsats og ønsker et tydelig plassert ansvar for tilpasset opplæring, tilsvarende tiltak som omfattes av enkeltvedtak om spesialundervisning.

4. Rett til særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring

- Fylkesrådet støtter forslaget på betingelse av at det følges opp med økte midler.

5. Utvidelse av mandatet til Foreldreutvalget i grunnskolen (FUG)

- Fylkesrådet i Nord-Trøndelag har programfestet et tettere samarbeid mellom skole og heim og støtter forslaget.

6. Utvidelse av retten til tegnspråkopplæring i grunnskolen

- Fylkesrådet støtter forslaget, som bidrar til å styrke sammenhengen mellom grunnskole og videregående skole.

Protokoll

Anne Marit Mevassvik foreslo følgende endring i pkt 3:

Kulepunkt 1 og 2 slås sammen og endres til:

"Fylkesrådet er skeptisk til forslaget slik det foreligger, fordi det kan redusere rettssikkerheten til elevene og kvaliteten på vedtak som fattes."

Innstillingen og forslag til endret pkt 3 ble enstemmig vedtatt.

Endelig vedtak:

1. Rett til videregående opplæring for voksne født etter 1. januar 1978

- Fylkesrådet er positive til at rett til videregående opplæring for voksne utvides til også å omfatte voksne født etter 1. januar 1978.
- Fylkesrådet forutsetter at en utvidelse av retten fullt ut kompenseres fylkeskommunen gjennom økte rammeoverføringer.
- Fylkesrådet vil ikke anbefale at ungdom med ungdomsrett etter en spesiell grunngeving får voksenrett.

2. Forslag om å innarbeide lovens krav om tilpasset opplæring i opplæringslovens kapittel 5 om spesialundervisning

- Fylkesrådet støtter ikke forslaget.
- Tilpasset opplæring må sikres en tydelig plassering i lovverket, enten som eget hovedpunkt, eller på et overordnet nivå.

3. Forslag om endring av opplæringsloven slik at det i visse tilfeller kan gis spesialundervisning uten at det foreligger sakkyndig vurdering.

- Fylkesrådet er skeptisk til forslaget slik det foreligger, fordi det kan redusere rettssikkerheten til elevene og kvaliteten på vedtak som fattes.
- Fylkesrådet er enig i intensjonen om tidlig innsats og ønsker et tydelig plassert ansvar for tilpasset opplæring, tilsvarende tiltak som omfattes av enkeltvedtak om spesialundervisning.

4. Rett til særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring

- Fylkesrådet støtter forslaget på betingelse av at det følges opp med økte midler.

5. Utvidelse av mandatet til Foreldreutvalget i grunnskolen (FUG)

- Fylkesrådet i Nord-Trøndelag har programfestet et tettere samarbeid mellom skole og heim og støtter forslaget.

6. Utvidelse av retten til tegnspråkopplæring i grunnskolen

- Fylkesrådet støtter forslaget, som bidrar til å styrke sammenhengen mellom grunnskole og videregående skole.

Nord-Trøndelag fylkeskommune**Fylkesrådet i Nord-Trøndelag****Sak nr. 07/203****Høring: Endringer i opplæringsloven og privatskoleloven**

Behandlet/ Behandles av Fylkesrådet i Nord-Trøndelag	Sted Fylkets Hus, Steinkjer	Møtedato 03.12.2007	Sak nr. 07/203
Saksbeh: Vigdis Nyhus			
Arkivsak: 07/04591			
Arkivkode: 500			

Fylkesrådets innstilling til vedtak:**1. Rett til videregående opplæring for voksne født etter 1. januar 1978**

- Fylkesrådet er positive til at rett til videregående opplæring for voksne utvides til også å omfatte voksne født etter 1. januar 1978.
- Fylkesrådet forutsetter at en utvidelse av retten fullt ut kompenseres fylkeskommunen gjennom økte rammeoverføringer.
- Fylkesrådet vil ikke anbefale at ungdom med ungdomsrett etter en spesiell grunngeving får voksenrett.

1. Forslag om å innarbeide lovens krav om tilpasset opplæring i opplæringslovens kapittel 5 om spesialundervisning

- Fylkesrådet støtter ikke forslaget.
- Tilpasset opplæring må sikres en tydelig plassering i lovverket, enten som eget hovedpunkt, eller på et overordnet nivå.

2. Forslag om endring av opplæringsloven slik at det i visse tilfeller kan gis spesialundervisning uten at det foreligger sakkyndig vurdering.

- Fylkesrådet er skeptisk til forslaget slik det foreligger.
- Forslaget vil redusere rettsikkerheten til elevene og kvaliteten på vedtak som fattes.
- Fylkesrådet er enig i intensjonen om tidlig innsats og ønsker et tydelig plassert ansvar for tilpasset opplæring, tilsvarende tiltak som omfattes av enkeltvedtak om spesialundervisning.

3. Rett til særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring

- Fylkesrådet støtter forslaget på betingelse av at det følges opp med økte midler.

4. Utvidelse av mandatet til Foreldreutvalget i grunnskolen (FUG)

- Fylkesrådet i Nord-Trøndelag har programfestet et tettere samarbeid mellom skole og heim og støtter forslaget.

5. Utvidelse av retten til tegnspråkopplæring i grunnskolen

- Fylkesrådet støtter forslaget, som bidrar til å styrke sammenhengen mellom grunnskole og videregående skole.

Fylkesrådets vurdering:**1. Rett til videregående opplæring for voksne født etter 1. januar 1978**

Forslaget til utvidelse av retten til videregående opplæring for voksne begrunnes blant annet gjennom at det er viktig både i et samfunnsmessig- og i et individperspektiv at flere oppnår en formell kompetanse innen videregående opplæring. En slik utvidelse vil også ha en positiv betydning for voksne innvandrere.

At ungdom med ungdomsrett, etter søknad og med særskilte grunner, kan få opplæring etter den nye voksenretten, kan innebære en uheldig sammenblanding av rettigheter. Alle elever har rett til tilpassa opplæring. En kan ikke se at elever som av "særskilte grunner" blir anbefalt å gå på et opplæringstilbud tilpassa voksne, vil styrke rettigheten for disse gruppene.

Med innføringen av en ordning der voksne på 25 år og eldre vil få rett til videregående opplæring, vil antallet voksne i videregående opplæring øke. Hvor mange dette gjelder, er usikkert, men beregningene som ligger til grunn for departementets antall på 225 er lite overbevisende. Her vil nok tallet ligge høyere, men her ber vi om at departementet vurderer økonomisk kompensasjon etter en prøveordning hvor en ut fra erfaringstall lager et mer permanent system. Det er også naturlig å anta at den nye gruppen som kommer inn, vil ha et større behov for tilrettelegging enn den voksegruppen som benytter seg av retten i dag. Ved beregning av kostnadsnøkkel vil det derfor være nødvendig å bruke en høyere sats for fullt ut å ivareta denne gruppens behov. En ser at den satsen som er lagt inn i forslaget for statsbudsjett 2008 ligger på omkring 1/3 av antatt kostnad for Nord-Trøndelag sitt vedkommende, jf egne uttalelser fra Kommunenes sentralforbund.

2. Forslag om å innarbeide lovens krav om tilpasset opplæring i opplæringslovens kapittel 5 om spesialundervisning

Fylkesrådet støttet i sak 07/165 forslaget om å flytte bestemmelsene om tilpasset opplæring fra formålsparagrafen til opplæringsloven. Fylkesråden finner imidlertid at den plasseringen som her er valgt, ikke er tilfredsstillende. Alle elever har krav på tilpasset opplæring, men for mange, både i og utenfor skolen, har begrepet "tilpasset opplæring" et uklart innhold. Mange har en oppfatning om at "tilpasset opplæring" er en annen betegnelse for støtte til elever med spesielle behov. Det er derfor tvilsomt om tida er moden for å knytte sammenhengen mellom begrepene "spesialundervisning" og "tilpasset opplæring" enda sterkere. Tilpasset opplæring må sikres en tydelig plassering i lovverket, enten som eget hovedpunkt, eller på et overordnet nivå. Et alternativ kan være å ta kravet om tilpasset opplæring inn i lovens § 3-4, som omhandler "Innhald og vurdering i den vidaregåande opplæringa".

3. Forslag om endring av opplæringsloven slik at det i visse tilfeller kan gis spesialundervisning uten at det foreligger sakkyndig vurdering.

Fylkesråden er skeptisk til dette forslaget. Ved å ta bort kravet om sakkyndig vurdering i visse tilfeller, kan rettssikkerheten til elevene bli redusert. Kvaliteten på enkeltvedtak om spesialundervisning kan bli dårligere i forhold til forvaltningslovens § 17 som krever at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak fattes. Ved alle overganger (til ny skole og nytt skoleslag), vil det være svært viktig med en forsvarlig vurdering. Sakkyndig vurdering må følge en elev med behov for spesialundervisning over i ny skole.

PPT har i dag en annen faglig kompetanse på fagområdet spesialundervisning enn det den enkelte skole har, og det er nødvendig for skolen fortsatt å støtte seg til denne fagligheten. Det er nødvendig å videreutvikle samarbeidet mellom skole og PPT, og fylkesråden ser positivt på det omfattende arbeidet som nå er i gang for å øke kompetanse og kvalitet innen spesialundervisningen i Nord-Trøndelag. Med godt samspill og kompetanseutveksling mellom PPT

og skolene, vil skolene være i stand til å igangsette tiltak raskt. Tidlig innsats er et prioritert mål og må ikke begrenses av manglende sakkyndig vurdering.

4. Rett til særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring

Fylkesråden vurderer i utgangspunktet en lovfesting av retten som et positivt tiltak. Forslaget gjør lovverket mer sammenhengende i hele opplæringsløpet for denne elevgruppa. Departementets vurdering av at dette forslaget ikke vil medføre økte utgifter bestrides av fagmiljø i og utenfor eget fylke. Det kreves en betydelig økning av ressursene for å innfri ambisjonene på dette området. Uten tilførsel av midler kan forslaget føre til utilbørlig press på retten til spesialundervisning. Fylkesråden støtter forslaget på betingelse av at det følges opp med økte midler.

5. Utvidelse av mandatet til Foreldreutvalget i grunnskolen

Overgangen mellom grunnskole og videregående skole innebærer en stor forandring og en kritisk fase for mange elever. Prosjektet "Flere gjennom" i Nord-Trøndelag vektlegger innsats i overgangen, og økt foreldremedvirkning er et middel for å øke gjennomføringen i videregående opplæring. I Fylkesrådet politiske plattform heter det at "Vi vil ha et tettere samarbeid mellom heim og skole". Fylkesråden framhevet også i sak 07/165 "Formål for framtida" som spesielt positivt at samarbeidet med heimen nå er kommet inn i formålsparagrafen også for videregående opplæring, og støtter forslaget.

6. Utvidelse av retten til tegnspråkopplæring i grunnskolen

Forslaget bidrar til å styrke sammenhengen mellom grunnskole og videregående skole og til å realisere Kunnskapsløftets ambisjoner om å se hele grunnsopplæringen som et sammenhengende løp. Stortingsmelding 16 påpeker også behovet for tidlig innsats overfor problemer som elevene har. Tiltaket angår videregående opplæring indirekte, og fylkesråden støtter forslaget.

7. Forslag om å innføre plikt til ordning med gratis frukt og grønnsaker i ungdomsskoler og kombinerte skoler.

Forslaget gjelder bare grunnskolen. Det pågår også i videregående skoler i Nord-Trøndelag i dag forsøk med skolemat, frukt og grønnsaker. Fylkesråden ser positivt på disse forsøkene, og avventer erfaringene fra grunnskolen når det gjelder et skoleeiers plikt på dette området. Forslaget har ingen direkte innflytelse på videregående opplæring og kommenteres ikke ytterligere.

Steinkjer, 26. november 2007

Anne Marit Mevassvik
fylkesråd for utdanning
(sign.)

Saksutredning for fylkesrådet

Sammendrag

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven. Endringene innebærer realisering av politikk som er fastlagt gjennom styringsdokumenter og vedtak. Forslagene omfatter rett til videregående opplæring for voksne,

lovbestemmelser om tilpasset opplæring og spesialundervisning, særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring, mandatet til foreldreutvalget i grunnskolen, tegnspråkopplæring i grunnskolen og skoleeieres plikt til å ha frukt- og grønnsakordning for grunnskoleelever. De fleste lovendringene angår videregående opplæring, direkte eller indirekte. I det store og hele innebærer endringene en naturlig videreføring av den kurs som er lagt, men flere av forslagene kan ha uønskede konsekvenser eller krever økonomisk dekning.

Hjemmel/Referanse for saken:

Opplæringsloven
Privatskoleloven
Stortingsmelding 30 (2003-2004) ”Kultur for læring”- Kunnskapsløftet
Soria Moria-erklæringen
Stortingsmelding 16 (2006-2007) ”..og ingen sto igjen”
NOU 2007:6 Formål for framtida
Stortingsproposisjon 1 (2007-2008)

Trykte vedlegg:

Departementets høringsbrev til høringsinstansene
http://www.regjeringen.no/upload/KD/Hoeringsdok/2007/200704838/Hoeringsbrev_med_adresselist

Departementets høringsnotat om forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven
http://www.regjeringen.no/upload/KD/Hoeringsdok/2007/200704838/Hoeringsnotat_om_forslag_til

Prosjektbeskrivelse: Flere gjennom

Utrykte vedlegg:

Fylkesrådssak 07/165 - Høring NOU 2007:6 Formål for framtida

Utredning:

Innledning/bakgrunn

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven. Endringene innebærer realisering av politikk som er fastlagt gjennom Soria Moria-erklæringen, stortingsmeldinger, proposisjoner og utredninger. Forslagene omfatter rett til videregående opplæring for voksne, lovbestemmelser om tilpasset opplæring og spesialundervisning, særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring, mandatet til foreldreutvalget i grunnskolen, tegnspråkopplæring i grunnskolen og skoleeieres plikt til å ha frukt- og grønnsakordning for grunnskoleelever.

Saksframstilling/problemstillinger

1. Forslag om utvidet rett til videregående opplæring for voksne

Departementet varslet i Soria Moria-erklæringen en vurdering av gjeldende aldersgrense for rett til videregående opplæring. Dagens rett innebærer at voksne født før 1978 med fullført grunnskole, men uten fullført videregående opplæring, etter søknad har rett til videregående opplæring. Nå foreslås, i samsvar med Stortingsmelding 16, at voksne med fullført grunnskole, men uten videregående opplæring, etter søknad kan få rett til videregående opplæring fra og med det året de fyller 25 år. Samtidig foreslås at fylkeskommunen, dersom særlige grunner tilsier det, etter søknad kan la ungdom med rett til videregående opplæring i stedet få opplæring etter voksenretten.

Forslaget til utvidelse av retten til videregående opplæring for voksne begrunnes blant annet gjennom at det er viktig både i et samfunnsmessig- og i et individperspektiv ved at flere oppnår en formell kompetanse innen videregående opplæring. En slik utvidelse vil også ha en positiv betydning for voksne innvandrere.

At ungdom med ungdomsrett, etter søknad og med særskilte grunner kan få opplæring etter den nye voksenretten, kan innebære en uheldig sammenblanding av rettigheter. Alle elever har rett til tilpassa opplæring. En kan ikke se at elever som av "særskilte grunner" blir anbefalt å gå på et opplæringstilbud tilpassa voksne vil styrke rettigheten for disse gruppene.

Med innføringen av en ordning der voksne på 25 år og eldre vil få rett til videregående opplæring, vil antallet voksne i videregående opplæring øke. Hvor mange dette gjelder, er usikkert, men beregningene som ligger til grunn for departementets antall på 225 er lite overbevisende. Her vil nok tallet ligge høyere, men her ber vi om at departementet vurderer økonomisk kompensasjon etter en prøveordning hvor en ut fra erfaringstall lager et mer permanent system. Det er også naturlig å anta at den nye gruppen som kommer inn, vil ha et større behov for tilrettelegging enn den voksengruppa som benytter seg av retten i dag. Ved beregning av kostnadsnøkkel vil det derfor være nødvendig å bruke en høyere sats for fullt ut å ivareta denne gruppens behov. En ser at den satsen som er lagt inn i forslaget for statsbudsjett 2008 ligger på omkring 1/3 av antatt kostnad for Nord-Trøndelag sitt vedkommende, jf egne uttalelser fra Kommunenes sentralforbund.

2. Forslag om å innarbeide lovens krav om tilpasset opplæring i opplæringslovens kapittel 5 om spesialundervisning

I gjeldende formålsparagraf for opplæringen heter det: "Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, lærlingen og lærekandidaten". I NOU 2007:6 om nye formålsparagrafer foreslås det at kravet om tilpasset opplæring tas ut av formålsparagrafen og heller ivaretas i opplæringsloven, en endring som også fylkesrådet i Nord-Trøndelag har støttet i sin høringsuttalelse.

Departementet foreslår nå at lovens kapittel 5 gjøres om til et kapittel som både omfatter ordinær tilpasset opplæring og spesialundervisning. Dette begrunnes blant annet med at en slik endring klarere vil vise den nære sammenhengen mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning. Å gi samtlige elever, uansett evner og anlegg, god og tilpasset opplæring, er den største og viktigste utfordringen som videregående opplæring står overfor. For mange, både i og utenfor skolen, har begrepet "tilpasset opplæring" et uklart innhold, og mange har en oppfatning om at "tilpasset opplæring" er en betegnelse for støtte til elever med spesielle behov. Det er derfor tvilsomt om tida er moden for å knytte sammenhengen mellom begrepene "spesialundervisning" og "tilpasset opplæring" enda sterkere.

Tilpasset opplæring må sikres en tydelig plassering i lovverket, enten som eget hovedpunkt, eller på et overordnet nivå. Et alternativ kan være å ta kravet om tilpasset opplæring inn i lovens § 3-4, som omhandler "Innhald og vurdering i den videregående opplæringa", der det blant annet heter at "Elevane, lærlingane og lærekandidatene skal vere aktivt med i opplæringa. Undervisningspersonalet skal tilretteleggje og gjennomføre opplæringa i samsvar med læreplaner gitt etter lova.."

3. Forslag om endring av opplæringsloven slik at det i visse tilfeller kan gis spesialundervisning uten at det foreligger sakkyndig vurdering.

I Stortingsmelding 16 varsler departementet at de vil vurdere en lovendring, slik at skolen i visse tilfelle kan tilby spesialundervisning etter enkeltvedtak uten at det foreligger sakkyndig vurdering.

Prinsippet om tilpasset opplæring gjelder for alle uten at det gis en individuell rett med klageadgang. Spesialundervisning er en form for tilpasset opplæring enkeltelever etter sakkyndig vurdering har rett til å få. Retten til spesialundervisning er regulert etter opplæringsloven § 5-1.

Fra Veilederen 2004 heter det bl.a. i pkt 2.2.4: "Spørsmålet om vilkåret for spesialundervisning er til stede, må avgjøres etter en konkret vurdering av om eleven får tilfredsstillende utbytte (skjøninstema) av den vanlige opplæringen. I vurderingen av hvorvidt utbyttet er tilfredsstillende, må en se elevens utbytte i forhold til den kompetansen som forventes ut i fra målene i læreplanverket."

For å vite om en elev har tilfredsstillende utbytte blir erfaringsmaterialet til lærerne viktig i en eventuell viderehenvisning til PPT. En sakkyndig vurdering med anbefaling om spesialundervisning bygger blant annet på en pedagogisk rapport fra skolen, observasjoner, samtaler og utredninger. Dialogen med elev, foresatte og skolen er også i dag viktig for avgjørelsen som blir tatt.

Ved å ta bort kravet om sakkyndig vurdering i visse tilfeller, vil rettssikkerheten til elevene bli redusert. Kvaliteten på enkeltvedtaket om spesialundervisning blir dårligere i forhold til forvaltningslovens § 17 som krever at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak fattes. Ved alle overganger (til ny skole og nytt skoleslag), vil det være svært viktig med en forsvarlig vurdering. Sakkyndig vurdering må følge en elev med behov for spesialundervisning over i ny skole.

Loven gir i dag en mulighet for at det skrives 3-årige sakkyndige vurderinger. Det bør gjøres i de tilfeller en elev har et stabilt og omfattende behov, og der det ikke er aktuelt med overgang til annet utdanningsprogram eller annen skole. Dette reduserer arbeidspresset på PPT uten å minske elevens

rettigheter.

Bedre pedagogiske kartlegginger og større grad av tilpassa opplæring i den enkelte skole reduserer behovet for utredninger, og i neste omgang behovet for spesialundervisning. PPT har i dag større og annen faglig kompetanse på fagområdet spesialundervisning enn det den enkelte skole har, og det er nødvendig for skolen fortsatt å støtte seg til den fagligheten for god tilpasset opplæring og spesialundervisning.

4. Forslag om rett til særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring

Særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring er i dag ikke, som i grunnskolen, rettighetsfestet i egen bestemmelse. Departementet foreslår nå, i samsvar med forslag i Stortingsmelding 16, at elever i videregående opplæring med annet morsmål enn norsk og samisk skal ha en lovfestet rett til særskilt språkopplæring til de har tilstrekkelige kunnskaper i norsk til å følge den vanlige undervisningen i skolen. Departementet vurderer lovforslaget som en presisering av gjeldende rett, som ikke vil gi økonomiske eller administrative konsekvenser. Dette bestrides av fagmiljø i og utenfor eget fylke. Det kreves en betydelig økning av ressursene for å innfri ambisjonene på dette området.

I og for seg er en lovfesting av retten et positivt tiltak. Men uten tilførsel av midler kan det føre til større press på retten til spesialundervisning. Det er også i dag et vanskelig skjønsspørsmål hvorvidt det skyldes lærevesker, pedagogisk opplegg eller utilstrekkelig språkopplæring at eleven ikke får tilfredsstillende utbytte av ordinær opplæring. Sakkyndig instans PPT mangler også delvis kompetanse på og relevante tester for utredning av minoritetsspråklige elever.

5. Forslag om utvidelse av mandatet til Foreldreutvalget i grunnskolen (FUG)

I Stortingsmelding 16 har regjeringen varslet et forslag om å utvide FUGs mandat til også å omfatte første år i videregående skole. Forslaget til ny formålsparagraf for opplæringen understreker også behovet for nærmere kontakt mellom skole og hjem for videregående opplæring.

Overgangen mellom grunnskole og videregående skole innebærer en stor forandring og en kritisk fase for mange elever. Prosjektet "Flere gjennom" i Nord-Trøndelag vektlegger innsats i overgangen, og økt foreldremedvirkning er et middel for å øke gjennomføringen i videregående opplæring.

6. Forslag om rett til tegnspråkopplæring i grunnskolen

Det foreslås at døve og sterkt tunghørte elever i grunnskole får samme rett til opplæring i og på tegnspråk som elever i videregående skole har. Forslaget bidrar til å styrke sammenhengen mellom grunnskole og videregående skole og til å realisere Kunnskapsløftets ambisjoner om å se hele grunnopplæringen som et sammenhengende løp. Stortingsmelding 16 påpeker også behovet for å komme tidligst mulig i inngrep med utfordringer og bistandsbehov som den enkelte elev har.

7. Forslag om å innføre plikt til ordning med gratis frukt og grønnsaker i ungdomsskoler og kombinerte skoler.

Ved behandling av St.prp. nr. 69 (2006-2007) ble det gjort vedtak om å innføre gratis frukt og grønnsaker for alle elever på ungdomsskoler og kombinerte barne- og ungdomsskoler. Regjeringen har i St.prp. nr. 1 (2007-2008) uttalt at den ønsker å videreføre ordningen. Ordningen omfatter bare grunnskoleelever i kommunene. Elever som får grunnopplæring av

fylkeskommuner i barneverns- eller helseinstitusjoner, omfattes ikke av ordningen. Det legges til grunn at gode kostholdsvaner ivaretas av de ordinære ordningene i disse institusjonene. Forslaget gjelder ikke videregående skoler.

Konsekvenser og konklusjon

De fleste lovendringene angår videregående opplæring, direkte eller indirekte. I det store og hele innebærer endringene en naturlig videreføring av den kurs som er lagt, men flere av forslagene kan ha uønskede konsekvenser eller krever økonomisk dekning.